

Zákon o neperiodických publikacích, tiskový zákon

Kateřina Krčálová Konečná

Zákon o neperiodických publikacích

zákon č. 37/1995 Sb. ze dne 8. února 1995

§ 1 Definice pojmů

- neperiodické publikace – rozmnoženiny literárních, vědeckých a uměleckých děl určené k veřejnému šíření, jsou vydávány jednorázově, popř. nejvýše jednou ročně nebo po částech, které tvoří obsahově jeden celek (vícesvazková díla)
- veřejné šíření – individuální zpřístupnění neurčenému okruhu osob (za úplaty i zdarma, např. prodej, rozdávání)

§ 1 Definice pojmů

- zákon se nevztahuje na: audiovizuální díla, rozmnoženiny pro provozní potřebu při výrobě a odbytů výrobků, návody, bankovky, poštovní známky, plastické a nástěnné mapy, globy, rozmnoženiny počítačových programů atd.

§ 2 Tiráž

- neperiodická publikace musí obsahovat tyto údaje:
 - název díla
 - jména nebo pseudonymy autorů
 - údaje o vydavateli
 - rok prvního vydání, je-li znám
 - u překladů původní název a označení vydání, z něhož byl překlad pořízen
 - číslo ISBN
 - výrobce publikace a rok vydání

§ 2 Tiráž

- vydavatel je povinen zajistit, aby publikace tyto údaje obsahovala
- publikace, která povinné údaje neobsahuje, nesmí být veřejně šířena

§ 3 Povinné výtisky

- vydavatel odevzdá bezplatně, do 30 dnů ode dne vydání uvedeným subjektům stanovený počet výtisků publikace jako povinný výtisk
- příjemci:
 - Národní knihovna 2 výtisky
 - Moravská zemská knihovna 1 výtisk
 - Vědecká knihovna v Olomouci 1 výtisk
 - Městská knihovna v Praze 1 výtisk (regionální publikace)
 - krajské knihovny 1 výtisk (regionální publikace)
 - Knihovna a tiskárna pro nevidomé K. E. Macana v Praze 1 výtisk (publikace psaná slepeckým písmem)
- právo žádat výměnu vadného výtisku za bezvadný

§ 4 Nabídková povinnost

- vydavatel písemně nabídne ke koupi jeden výtisk od každé vydané neperiodické publikace knihovnám určeným vyhláškou Ministerstva kultury
- do 30 dnů ode dne vydání
- není-li nabídka přijata do jednoho měsíce ode dne doručení nabídky, právo na uzavření kupní smlouvy zaniká

§ 4 Nabídková povinnost

- knihovny:

Knihovna Akademie věd ČR, Parlamentní knihovna, Národní technická knihovna, Knihovna Národního muzea, Knihovna Památníku národního písemnictví, Středočeská vědecká knihovna v Kladně, Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích, Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje, Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem, Krajská vědecká knihovna v Liberci, Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, Krajská knihovna v Pardubicích, Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně, Krajská knihovna Karlovy Vary, Krajská knihovna Vysočiny, Městská knihovna v Praze

- vyhláška č. 252/1995 Sb.

§ 5 Sankce a přestupky

- přestupky:
 - veřejné šíření publikace bez povinných údajů v tiráži (dle § 2 odst. 1) – sankce 25 000 Kč
 - vydavatel nezajistí, aby publikace obsahovala povinné údaje v tiráži (dle § 2 odst. 1) – sankce 50 000 Kč
 - vydavatel neodevzdá povinné výtisky – sankce 50 000 Kč
 - vydavatel nesplní nabídkovou povinnost – sankce 15 000 Kč
 - přestupky projednává krajský úřad

Zákon o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon)

- zákon č. 46/2000 Sb. ze dne 22. února 2000

§ 1 Předmět úpravy

- práva a povinnosti vydavatelů a dalších fyzických a právnických osob v souvislosti s vydáváním periodického tisku

§ 2 Působnost zákona

- zákon se vztahuje na periodický tisk vydávaný nebo šířený na území ČR
- §§ 6 - 9 a § 17 se nevztahuje na periodika vydávaná mimo území ČR
- nevztahuje se na Sbírku zákonů, Sbírku mezinárodních smluv, věstníky, úřední tiskoviny, periodika vydávaná pro vnitřní potřebu vydavatele

§ 3 Vymezení pojmů

- periodický tisk – noviny, časopisy a jiné tiskoviny vydávané pod stejným názvem, se stejným obsahovým zaměřením a v jednotné grafické úpravě nejméně dvakrát v kalendářním roce
- vydavatel – fyzická nebo právnická osoba, která vydává periodický tisk
- vydávání periodického tisku – činnost vydavatele, při které na svůj účet a na svou odpovědnost zajišťuje jeho obsah, vydání a veřejné šíření
- vydání periodického tisku – soubor stejných či pouze regionální částí se lišících hmotných rozmnoženin (tj. výtisků) periodického tisku
- veřejné šíření per. tisku – zpřístupnění předem neurčenému okruhu osob nebo i osob určených, pokud překračují okruh členů rodiny vydavatele, který je fyzickou osobou, a s ním spjatého okruhu osobních přátel; za úplatu i bezplatně
- den vydání – kalendářní den, kdy bylo zahájeno veřejné šíření
- periodický tisk územního samosprávného celku

§ 4 Odpovědnost za obsah periodického tisku

- za obsah periodického tisku odpovídá vydavatel
- Evropský soud pro lidská práva ve svých nálezech vyjádřil názor, že skutečnost, že má vydavatel pouze komerční, a nikoliv redaktorský vztah k novinám nebo časopisu, ho nemůže zbavit odpovědnosti
- vydavatel odpovídá za to, aby obsahem neporušil chráněná práva třetích osob

§ 4a Sdělení v periodickém tisku územního samosprávného celku

- vydavatel je povinen poskytovat objektivní a vyvážené informace o územním samosprávném celku a poskytnout přiměřený prostor pro uveřejnění sdělení, které vyjadřuje názory členů zastupitelstva územního samosprávného celku

§ 5 Odpovědnost za obsah reklamy a inzerce

- vydavatel neodpovídá ze pravdivost údajů obsažených v reklamě a v inzerci uveřejněné v periodickém tisku. To neplatí, pokud jde o reklamu samotného vydavatele.
- v případě reklamy a inzerce nemůže být uplatňováno právo na odpověď a dodatečné sdělení, a to ani tehdy, pokud by obsahem inzerátu bylo sdělení obsahující skutkové tvrzení, které se dotýká cti nebo dobrého jména, případně i údaj o trestním řízení

§ 6 Oznámení v naléhavém veřejném zájmu

- v naléhavém veřejném zájmu je vydavatel povinen uveřejnit důležité a neodkladné oznámení státního orgánu a orgánu územní samosprávy, zejména je povinen uveřejnit rozhodnutí o nouzovém stavu, o stavu ohrožení státu nebo o válečném stavu
- oznámení musí být graficky zvýrazněné a odlišené od ostatního obsahu

§ 7 Evidence periodického tisku

- vede Ministerstvo kultury
- povinnost vydavatele doručit ministerstvu nejpozději 30 dnů před zahájením vydávání periodika písemné oznámení
- povinné údaje: název periodika, obsahové zaměření, periodicita, údaj o regionálních mutacích, název, adresa sídla a identifikační číslo vydavatele
- ministerstvo do 15 dnů ode dne doručení oznámení sdělí přidělené evidenční číslo
- jestliže vydávání periodika nezačalo do 1 roku od zápisu nebo bylo přerušeno na dobu delší než 1 rok, považuje se za ukončené (pro obnovu opět písemné oznámení)
- povinnost písemně oznámit změnu evidovaných údajů, přerušení nebo ukončení vydávání

§ 7 Evidence periodického tisku

- potřebná pro ochranu práv osob, které mohou být poškozeny obsahem tisku, z důvodu identifikace jednotlivých vydavatelů a jimi vydávaných periodik; pro účely statistiky
- do evidence lze nahlížet a pořizovat opisy

§ 8 Povinné údaje

- vydavatel má povinnost zajistit na každém vydání periodika tyto údaje:
 - název periodika, označení „periodický tisk územního samosprávného celku“, periodicitu, označení regionální mutace, místo vydávání, číslo a den vydání, evidenční číslo přidělené ministerstvem, identifikační údaje vydavatele
- periodikum, které tyto údaje neobsahuje, nesmí být veřejně šířeno
- vyjádření periodicity by mělo být dostatečně určité, aby nebudilo pochybnosti
- den vydání je důležitý pro počítání dalších lhůt dle zákona
- zákon nestanoví, kde v periodiku mají být povinné údaje uvedeny

§ 9 Povinné výtisky

- povinnost vydavatele dodat do 7 dnů ode dne vydání výtisky periodika těmto příjemcům:
 - Národní knihovna 2 výtisky
 - Moravská zemská knihovna 1 výtisk
 - knihovna Národního muzea v Praze 1 výtisk
 - Ministerstvo kultury 1 výtisk
 - Parlamentní knihovna 1 výtisk
 - krajské knihovny 1 výtisk (regionální mutace)
 - Městská knihovna v Praze 1 výtisk
 - Knihovna a tiskárna pro nevidomé K. E. Macana v Praze 1 výtisk (periodikum pro nevidomé)

§ 9 Povinné výtisky

- smyslem je zajistit rovnoprávné zpřístupnění periodik a informací v něm obsažených všem občanům
- vytváření maximální konzervační sbírky a bibliografické zpracování periodik

§ 10 Odpověď

- jestliže bylo v periodiku uveřejněno tvrzení, které se dotýká cti, důstojnosti nebo soukromí určité fyzické osoby nebo jména a dobré pověsti právnické osoby, má tato osoba právo požadovat po vydavateli uveřejnění odpovědi. Vydavatel je povinen vyhovět.
- odpověď má uveřejněné tvrzení uvést na pravou míru nebo doplnit či zpřesnit
- právo na odpověď se uplatní proti nepravdivým, neúplným či zkreslujícím tvrzením

§ 11 Dodatečné sdělení

- jestliže bylo v periodiku uveřejněno sdělení o trestním řízení nebo o přestupkovém řízení týkající se osoby, kterou lze dle sdělení ztotožnit, má tato osoba právo požadovat po vydavateli uveřejnění informace o konečném výsledku řízení jako dodatečné sdělení. Vydavatel je povinen vyhovět.

§ 13 Podmínky uveřejnění odpovědi a dodatečného sdělení

- ve stejném periodiku, ve kterém bylo uveřejněno napadené tvrzení, v rovnocenném formátu, ve stejném jazyce
- výslovné označení „odpověď“ nebo „dodatečné sdělení“
- na náklady vydavatele
- s uvedením jména toho, kdo o odpověď nebo dodatečné sdělení žádá
- uveřejnit do 8 dnů ode dne doručení žádosti o uveřejnění; pokud to není možné, tak v nejbližším vydání periodika (o tomto písemně informuje žadatele o uveřejnění)

§ 14 Výjimky z povinnosti uveřejnit odpověď a dodatečné sdělení

- uveřejněním by byl spáchán trestný čin nebo přestupek
- uveřejnění by bylo v rozporu s dobrými mravy
- napadené sdělení je citací sdělení třetí osoby, které je určené pro veřejnost nebo je jeho pravdivou interpretací a jako takové bylo označeno nebo prezentováno
- žádost o uveřejnění odpovědi směřuje vůči sdělení uveřejněnému na základě předchozího souhlasu osoby, která žádost podala
- vydavatel ještě předtím, než mu byla doručena žádost o uveřejnění dodatečného sdělení, uveřejnil obdobné sdělení z vlastního podnětu

§ 17 Přestupky

- vydavatel nedoručí oznámení o vydávání periodika před jeho zahájením – sankce 100 000 Kč
- neoznámení změny údajů v evidenci periodik, přerušeni nebo ukončení vydávání periodika – sankce 100 000 Kč
- vydavatel umožní veřejné šíření periodika bez povinných údajů nebo s neúplnými či nesprávnými údaji – sankce 200 000 Kč
- nedodání povinných výtisků ve stanovené lhůtě – sankce 100 000 Kč
- neprovedení výměny vadného povinného výtisku – sankce 100 000 Kč
- přestupky projednává a pokuty vybírá krajský úřad

Použitá literatura

zákon č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích ze dne 8. února 1995, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon) ze dne 22. února 2000, ve znění pozdějších předpisů

CHALOUPKOVÁ, Helena. *Mediální právo: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-725-5.